

Molnár Szabolcs

Csapategység

JEFF MARX – ROBERT LOPEZ – JEFF WHITTY: AVENUE Q – A MI UTCÁNK

A Centrál Színház sikerre ítélt módon játszik egy sikeres musicalt. Egyik siker sem talmi. Az előadásnak és a darabnak is valódi értékei, a sikernek pedig sajátos titkai vannak. Hallatszik, látszik a munka, a kreativitás, az igényesség – manapság ebben is titkot kell gyanítanunk. Ám maga a musical és a nagyszerűen sikerült magyar adaptáció ennél valamivel rafináltabb titkokkal is szolgál.

A történet New York friss diplomás és egyéb fiatal lúzerek által lakott képzeletbeli negyedében játszódik. Itt talál soványka pénztárcájához illő albréletet Princeton. Az utca neve – Q – egyben besorolás is, az előke-lő városrészek elnevezését az ábécé elején találjuk, a lerobbantabbakét a végén. Az *Avenue Q* eléggé hátul van, de azért nem a legrosszabb hely. Itt még lehet álmodni, és néha az álmok valóra is válnak. Princeton szomszédai (később a barátai) mind-mind jellegzetes karakterek: Brian, az épp munka nélküli zsidó komikus;

japán menyasszonya, a botcsinálta pszichoterapeuta Sente Ste; Kate Mumus, a párkapcsolatokban félnék, saját iskoláról álmódó napközis tanítónő; Kuki Mumus, az internetpornó-függő vállalkozó-szörny; Nicky, a lejmoló életművész; Rod, a homoszexualitásával viaskodó konzervatív pénzügyi tanácsadó; Lucy, az erősen pasztikázott végzet asszonya; valamint két, mindig rosszra csábító mackó és a közös képviselő: Michael Jackson. A szerzők pergő, vicces bementésekkel tűzdelt párbeszédekből szövögetik a szövegekötvet, és ügyesen hoznak létre nagyobb (zenei) együtteseket. A technika erősen emlékezteti az embert az Amerikában professzionálisan művelt *sitcom* (situation comedy) világára, azzal a különbséggel, hogy a Centrál Színházban a valódi nevetést nem mesterségesen keverik a jelenetek alá. E valódi nevetés azonban ugyanúgy része a produkció előre eltervezett akusztikájának, mint a televíziós rokon műfajénak. És ezzel el

BALRA: Simon Kornél, Vári-Kovács Péter, Janicsek Péter, Balogh Anna, Andrádi Zsanett, Radnay Csilla és Serbán Attila

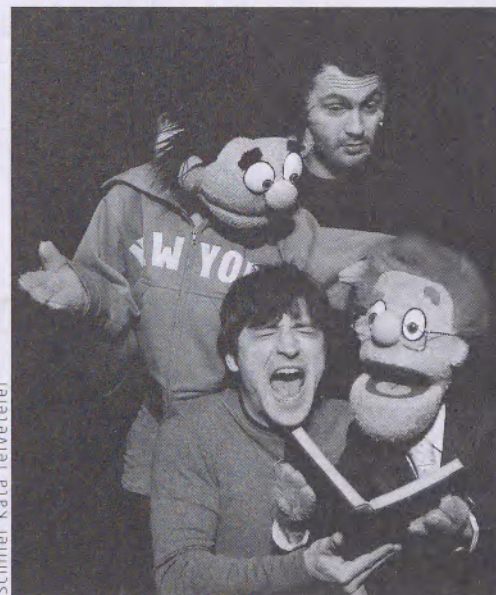
is érkezünk a darab és az előadás rafináltabb titkához.

Meglepően sok nyílt színi tapsra hangszerelt és „koreografált” számot írtak *A mi utcánkba*, s rendre ki is tör az ováció, majd a refrén (kvázi a taps hatására) újraindul. Nem új találmány a zenei zárlat visszavonásának „tréfája” (a Haydn-émlékévre való tekintettel a mester *90. szimfóniájára* utalunk), a musicalek bőséggel vissza is élnek vele, általában a húzószámnak szánt dalokat erősítik meg így. Valódi dramaturgiai értelme a trükknek természetesen nincs. Az *Avenue Q* alkotói viszont olyan gyakran használják, oly látványosan csépelik el, hogy a „műfogás” önmaga paródiájává, mi több, az egész műfajnak címzett ironikus gesztussá válik. Ezúttal azonban még dramaturgiai értelme is van, a szándékosan bugyuta, rövid szkeccsekből felépített történet szakadozottságáról az előadást szüntelenül megszakító nézők tehetnek. A publikum ezzel korántsem jár rosszul, sőt – s ez a döntő dramaturgiai vagy inkább lélektani hozadék –, a visszatapsolt refrénben olyan igazságokkal szembesül újra, mint hogy „Szar az élet”, „Mindenkinek egy kicsit náci”, „Az internet pornórával”, nem zavar, ha meleg vagy, de „Én nem lennék”. Megkapta, amit visszatapsolt. Nem biztos, hogy mindenki így gondolkodik az „életéről”, az „internetről”, a mindennapok rasszizmusáról vagy a homofóbiáról, de a refrén tartalmát – szemben más musicalekével – igaznak gondolja. Az *Avenue Q* refrénigazságai – túl azon, hogy lehet rajtuk gondolkodni is – színháztechnológiailag is érdekes képződmények, esszenciálisan mutatkozik meg általuk a darab sikermechanizmusának rafinériája.

A darabot bábokkal játsszák, s bábnak gondolom a pusztán színészekkel megjelenített karaktereket is: Michael Jackson, Briant és Sente Stét. A *Sesame Street* és a *Muppet Show* mintájára létrehozott (báb)világ természetéből következik a hivatkozott műfajok (musical, színház, film) ironikus, távolságtartó kezelése; a parodisztikus elemek önmagukban is elég szórakoztatóak. Hitelességi válság idején azonban érdemes észrevenni azt is, hogy ez a játékforma milyen izgalmasan hitelesíti (vagy teszi helyére) egy mára szinte teljesen hiteltelenné vált műfaj előadási tradícióját (kínos megszokásait). A három-négy gesztusra képes bábok tökéletesen helyettesítik egy átlagos musical átlagos musicalszínészeit, sőt, e báboknak jobban el is hiszünk ezeket a gesztusokat, e bábok hitelesebben közvetítenek emberi érzelmeket (ugyanaz a titka például a *Shrek*nek és a hozzá hasonló high-tech animációs filmeknek is). E redukált „színészi” játék ellenpontozására, kommentálására pedig ott vannak a bábokat mozgató, valódi színészi eszközökkel dolgozó színészek, akik finom gesztusokkal adnak mélységet az általuk mozgatott figurának. A hangsúly a finomságon van: nem pusztán szinkronizálást nyújtanak, nem egyszerűen hasbeszélő számot adnak elő, és legkevésbé sem teszik nevetségessé a kezükön lévő figurát; a báb és a mozgatója közötti sajátos interakcióknak köszönhetően (a bábo és a báb tökéletes összeforrottságát időleges szakítások, eltávolodások teszik izgalmassá és

feszültté) minden adva van a színházi illúzióhoz és a nézői azonosuláshoz. Ez a felnőtt-musical gyermekké tesz minden nézőt, ennél aligha kívánhatunk többet.

A zene (a fél-playback, ám mégis élőnek ható előadás példás hangosítását dicséret illeti) emlékezetes, pedig elvileg csak arra vállalkozik, hogy (a hivatkozott *Sesame Street* és *Muppet Show* zenéihez hasonlóan) úgy tegyen, mintha musical lenne, és funkcióját azzal is ki tudná

Schiller Kata felvételei

Vári-Kovács Péter és Janicsek Péter

tölteni, hogy a jellegzetes, sztereotip fordulatokat sorjázza. Mégsem elég-szik meg ennyivel, a daloknak, együtteseknek hangja, hangulata van. A társulat pedig nagyon jó színvonalon énekel. Miközben fantasztikusan bábozik. Úgy tudom, hogy egyikük sem képzett bábozós. Valamennyi alakítás megérdemelne egy-egy bekezdést, ezúttal azonban csak a több szerepet alakító és bábokat mozgató színészeket emeljük ki. Balogh Anna virtuózan váltott Kate Mumus és Lucy hangja és személyisége között, saját lényét pedig harmadik dimenzióknak láttuk. Vári-Kovács Péter (Princeton, Rod) hasonló ére nyeket csillogtatott, bábozása pedig egész egyszerűen lenyűgöző volt. Janicsek Péter (Nicky, Kuki Mumus, Mackófiú) három szélsőségben brillírozott. S beszéljünk a csapatról is, hiszen a bábo néha kezét váltottak, némelyik életre keltése pedig kétemberes feladatot jelentett. A gépezet működését végig igen olajozottnak találtuk. A tempós rendezés, a szellemes díszlet, az igényesen kivitelezett bábo, a produkció szelleme számunkra bebizonyította, hogy a szórakoztatás iparszerűsége és a szórakoztatás igényessége Budapesten is összeegyeztethető. Reméljük, hogy ezt az előadás-szám is igazolni fogja.

JEFF MARX – ROBERT LOPEZ – JEFF WHITTY:
AVENUE Q – A MI UTCÁNK (Centrál Színház)

Az eredeti bábo tervezője: Rick Lyon. **Fordító, dramaturg:** Baráthy György. **Díszlet:** Horesnyi Balázs. **Jelmez:** Howard Lloyd. **Zenei vezető:** Lázár Zsigmond. **Koreográfus:** Cortés Sebastián. **Bábo rendező:** Kovács Géza. **Rendező:** Harangi Mária. **Szereplők:** Vári-Kovács Péter, Balogh Anna, Janicsek Péter, Serbán Attila, Radnay Csilla, Simon Kornél, Andrádi Zsanett.

A bábo a Budapest Bábo Színház műhelyében készültek. **Bábo készítőik:** Koryürek Vera, Kmetty Olivia, Vörös Rácz Anita, Gulyásné Dóczi Livia, Safár Gábor.